

Kryptografia

z elementami kryptografii kwantowej

Ryszard Tanaś

<http://zon8.physd.amu.edu.pl/~tanas>

Wykład 6

Spis treści

10	Trochę matematyki	4
10.1	Podzielność liczb	4
10.2	Twierdzenie o rozkładzie na czynniki pierwsze	6
10.3	Własności relacji podzielności	7
10.4	Największy wspólny dzielnik — $NWD(a, b)$	8
10.5	Najmniejsza wspólna wielokrotność — $NWW(a, b)$	9
10.6	Liczby względnie pierwsze	10
10.7	Algorytm Euklidesa	11
10.8	Twierdzenie o superpozycji	13
10.9	Rozszerzony algorytm Euklidesa	15
10.10	Kongruencje	17
10.11	Twierdzenie o odwrotności	20
10.12	Małe twierdzenie Fermata	21

10.13	Chińskie twierdzenie o resztach	22
10.14	Funkcja Eulera	25
10.15	Twierdzenie Eulera	25
10.16	Potęgowanie modulo metodą iterowanego podnosze- nia do kwadratu	26
10.17	Czy wystarczy liczb pierwszych?	29
10.18	Testy pierwszościci	29

10 Trochę matematyki

10.1 Podzielność liczb

- Zbiór liczb całkowitych zwykle oznaczamy

$$\mathbb{Z} = \{\dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- a zbiór liczb naturalnych

$$\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- Dla danych liczb całkowitych a i b mówimy, że liczba b jest podzielna przez a lub, że liczba a dzieli liczbę b , jeżeli istnieje taka liczba całkowita d , że $b = ad$. Liczbę a nazywamy **dzielnikiem** liczby b , a fakt ten zapisujemy $a|b$.

10 Trochę matematyki

10.1 Podzielność liczb

- Zbiór liczb całkowitych zwykle oznaczamy

$$\mathbb{Z} = \{\dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- a zbiór liczb naturalnych

$$\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- Dla danych liczb całkowitych a i b mówimy, że liczba b jest podzielna przez a lub, że liczba a dzieli liczbę b , jeżeli istnieje taka liczba całkowita d , że $b = ad$. Liczbę a nazywamy **dzielnikiem** liczby b , a fakt ten zapisujemy $a|b$.

10 Trochę matematyki

10.1 Podzielność liczb

- Zbiór liczb całkowitych zwykle oznaczamy

$$\mathbb{Z} = \{\dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- a zbiór liczb naturalnych

$$\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- Dla danych liczb całkowitych a i b mówimy, że liczba b jest podzielna przez a lub, że liczba a dzieli liczbę b , jeżeli istnieje taka liczba całkowita d , że $b = ad$. Liczbę a nazywamy **dzielnikiem** liczby b , a fakt ten zapisujemy $a|b$.

10 Trochę matematyki

10.1 Podzielność liczb

- Zbiór liczb całkowitych zwykle oznaczamy

$$\mathbb{Z} = \{\dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- a zbiór liczb naturalnych

$$\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$$

- Dla danych liczb całkowitych a i b mówimy, że liczba b jest podzielna przez a lub, że liczba a dzieli liczbę b , jeżeli istnieje taka liczba całkowita d , że $b = ad$. Liczbę a nazywamy **dzielnikiem** liczby b , a fakt ten zapisujemy $a|b$.

- Każda liczba $b > 1$ ma co najmniej dwa dzielniki dodatnie: 1 i b .
- Dzielnikiem nietrywialnym liczby b nazywamy dzielnik dodatni różny od 1 i b .
- Liczba pierwsza to liczba większa od 1 nie mająca innych dzielników dodatnich niż 1 i ona sama.
- Liczba mająca co najmniej jeden nietrywialny dzielnik jest liczbą złożoną.

- Każda liczba $b > 1$ ma co najmniej dwa dzielniki dodatnie: 1 i b .
- **Dzielnikiem nietrywialnym** liczby b nazywamy dzielnik dodatni różny od 1 i b .
- **Liczba pierwsza** to liczba większa od 1 nie mająca innych dzielników dodatnich niż 1 i ona sama.
- Liczba mająca co najmniej jeden nietrywialny dzielnik jest **liczbą złożoną**.

- Każda liczba $b > 1$ ma co najmniej dwa dzielniki dodatnie: 1 i b .
- Dzielnikiem nietrywialnym liczby b nazywamy dzielnik dodatni różny od 1 i b .
- Liczba pierwsza to liczba większa od 1 nie mająca innych dzielników dodatnich niż 1 i ona sama.
- Liczba mająca co najmniej jeden nietrywialny dzielnik jest liczbą złożoną.

- Każda liczba $b > 1$ ma co najmniej dwa dzielniki dodatnie: 1 i b .
- Dzielnikiem nietrywialnym liczby b nazywamy dzielnik dodatni różny od 1 i b .
- Liczba pierwsza to liczba większa od 1 nie mająca innych dzielników dodatnich niż 1 i ona sama.
- Liczba mająca co najmniej jeden nietrywialny dzielnik jest liczbą złożoną.

10.2 Twierdzenie o rozkładzie na czynniki pierwsze

Każda liczba naturalna n może być przedstawiona jednoznacznie (z dokładnością do kolejności czynników) jako iloczyn liczb pierwszych.

10.2 Twierdzenie o rozkładzie na czynniki pierwsze

Każda liczba naturalna n może być przedstawiona jednoznacznie (z dokładnością do kolejności czynników) jako iloczyn liczb pierwszych.

Zwykle taki rozkład zapisujemy jako iloczyn odpowiednich potęg różnych liczb pierwszych, np.

$$6600 = 2^3 \cdot 3 \cdot 5^2 \cdot 11$$

10.3 Własności relacji podzielności

- Jeśli $a|b$ i c jest dowolną liczbą całkowitą, to $a|bc$.
- Jeśli $a|b$ i $b|c$, to $a|c$
- Jeśli $a|b$ i $a|c$, to $a|b \pm c$
- Jeśli liczba pierwsza p dzieli ab , to $p|a$ lub $p|b$
- Jeśli $m|a$ i $n|a$ oraz m i n nie mają wspólnych dzielników większych od 1, to $mn|a$

10.3 Własności relacji podzielności

- Jeśli $a|b$ i c jest dowolną liczbą całkowitą, to $a|bc$.
- Jeśli $a|b$ i $b|c$, to $a|c$
- Jeśli $a|b$ i $a|c$, to $a|b \pm c$
- Jeśli liczba pierwsza p dzieli ab , to $p|a$ lub $p|b$
- Jeśli $m|a$ i $n|a$ oraz m i n nie mają wspólnych dzielników większych od 1, to $mn|a$

10.3 Własności relacji podzielności

- Jeśli $a|b$ i c jest dowolną liczbą całkowitą, to $a|bc$.
- Jeśli $a|b$ i $b|c$, to $a|c$
- Jeśli $a|b$ i $a|c$, to $a|b \pm c$
- Jeśli liczba pierwsza p dzieli ab , to $p|a$ lub $p|b$
- Jeśli $m|a$ i $n|a$ oraz m i n nie mają wspólnych dzielników większych od 1, to $mn|a$

10.3 Własności relacji podzielności

- Jeśli $a|b$ i c jest dowolną liczbą całkowitą, to $a|bc$.
- Jeśli $a|b$ i $b|c$, to $a|c$
- Jeśli $a|b$ i $a|c$, to $a|b \pm c$
- Jeśli liczba pierwsza p dzieli ab , to $p|a$ lub $p|b$
- Jeśli $m|a$ i $n|a$ oraz m i n nie mają wspólnych dzielników większych od 1, to $mn|a$

10.3 Własności relacji podzielności

- Jeśli $a|b$ i c jest dowolną liczbą całkowitą, to $a|bc$.
- Jeśli $a|b$ i $b|c$, to $a|c$
- Jeśli $a|b$ i $a|c$, to $a|b \pm c$
- Jeśli liczba pierwsza p dzieli ab , to $p|a$ lub $p|b$
- Jeśli $m|a$ i $n|a$ oraz m i n nie mają wspólnych dzielników większych od 1, to $mn|a$

10.3 Własności relacji podzielności

- Jeśli $a|b$ i c jest dowolną liczbą całkowitą, to $a|bc$.
- Jeśli $a|b$ i $b|c$, to $a|c$
- Jeśli $a|b$ i $a|c$, to $a|b \pm c$
- Jeśli liczba pierwsza p dzieli ab , to $p|a$ lub $p|b$
- Jeśli $m|a$ i $n|a$ oraz m i n nie mają wspólnych dzielników większych od 1, to $mn|a$

10.4 Największy wspólny dzielnik — $NWD(a, b)$

Największy wspólny dzielnik, $NWD(a, b)$, dla danych dwóch liczb całkowitych (nie będących jednocześnie zerami), to największa liczba całkowita d będąca dzielnikiem zarówno a , jak i b .

Przykład:

$$NWD(12, 18) = NWD(2^2 \cdot 3, 2 \cdot 3^2) = 6$$

10.4 Największy wspólny dzielnik — $NWD(a, b)$

Największy wspólny dzielnik, $NWD(a, b)$, dla danych dwóch liczb całkowitych (nie będących jednocześnie zerami), to największa liczba całkowita d będąca dzielnikiem zarówno a , jak i b .

Przykład:

$$NWD(12, 18) = NWD(2^2 \cdot 3, 2 \cdot 3^2) = 6$$

10.4 Największy wspólny dzielnik — $NWD(a, b)$

Największy wspólny dzielnik, $NWD(a, b)$, dla danych dwóch liczb całkowitych (nie będących jednocześnie zerami), to największa liczba całkowita d będąca dzielnikiem zarówno a , jak i b .

Przykład:

$$NWD(12, 18) = NWD(2^2 \cdot 3, 2 \cdot 3^2) = 6$$

10.5 Najmniejsza wspólna wielokrotność — $NWW(a, b)$

Najmniejsza wspólna wielokrotność, $NWW(a, b)$, to najmniejsza dodatnia liczba całkowita, którą dzielą a i b .

$$NWW(a, b) = a \cdot b / NWD(a, b)$$

Przykład:

$$NWW(12, 18) = 36 = 12 \cdot 18 / NWD(12, 18)$$

10.5 Najmniejsza wspólna wielokrotność — $NWW(a, b)$

Najmniejsza wspólna wielokrotność, $NWW(a, b)$, to najmniejsza dodatnia liczba całkowita, którą dzielą a i b .

$$NWW(a, b) = a \cdot b / NWD(a, b)$$

Przykład:

$$NWW(12, 18) = 36 = 12 \cdot 18 / NWD(12, 18)$$

10.5 Najmniejsza wspólna wielokrotność — $NWW(a, b)$

Najmniejsza wspólna wielokrotność, $NWW(a, b)$, to najmniejsza dodatnia liczba całkowita, którą dzielą a i b .

$$NWW(a, b) = a \cdot b / NWD(a, b)$$

Przykład:

$$NWW(12, 18) = 36 = 12 \cdot 18 / NWD(12, 18)$$

10.6 Liczby względnie pierwsze

Liczby a i b są względnie pierwsze jeżeli $NWD(a, b) = 1$, tzn. liczby a i b nie mają wspólnego dzielnika większego od 1.

Przykład:

$$NWD(841, 160) = 1$$

zatem liczby 841 i 160 są względnie pierwsze

10.6 Liczby względnie pierwsze

Liczby a i b są względnie pierwsze jeżeli $NWD(a, b) = 1$, tzn. liczby a i b nie mają wspólnego dzielnika większego od 1.

Przykład:

$$NWD(841, 160) = 1$$

zatem liczby 841 i 160 są względnie pierwsze

10.6 Liczby względnie pierwsze

Liczby a i b są względnie pierwsze jeżeli $NWD(a, b) = 1$, tzn. liczby a i b nie mają wspólnego dzielnika większego od 1.

Przykład:

$$NWD(841, 160) = 1$$

zatem liczby 841 i 160 są **względnie pierwsze**

10.7 Algorytm Euklidesa

- Dla $a > b$, dzielimy a przez b otrzymując iloraz q_1 i resztę r_1 , tzn.

$$a = q_1b + r_1,$$

- w następnym kroku b gra rolę a , zaś r_1 gra rolę b :

$$b = q_2r_1 + r_2.$$

- Postępowanie to kontynuujemy dzieląc kolejne reszty,

$$r_{i-2} = q_i r_{i-1} + r_i,$$

aż do momentu kiedy otrzymamy resztę, która dzieli poprzednią resztę.

- Ostatnia niezerowa reszta jest $NWD(a, b)$.

10.7 Algorytm Euklidesa

- Dla $a > b$, dzielimy a przez b otrzymując iloraz q_1 i resztę r_1 , tzn.

$$a = q_1b + r_1,$$

- w następnym kroku b gra rolę a , zaś r_1 gra rolę b :

$$b = q_2r_1 + r_2.$$

- Postępowanie to kontynuujemy dzieląc kolejne reszty,

$$r_{i-2} = q_i r_{i-1} + r_i,$$

aż do momentu kiedy otrzymamy resztę, która dzieli poprzednią resztę.

- Ostatnia niezerowa reszta jest $NWD(a, b)$.

10.7 Algorytm Euklidesa

- Dla $a > b$, dzielimy a przez b otrzymując iloraz q_1 i resztę r_1 , tzn.

$$a = q_1b + r_1,$$

- w następnym kroku b gra rolę a , zaś r_1 gra rolę b :

$$b = q_2r_1 + r_2.$$

- Postępowanie to kontynuujemy dzieląc kolejne reszty,

$$r_{i-2} = q_i r_{i-1} + r_i,$$

aż do momentu kiedy otrzymamy resztę, która dzieli poprzednią resztę.

- Ostatnia niezerowa reszta jest $NWD(a, b)$.

10.7 Algorytm Euklidesa

- Dla $a > b$, dzielimy a przez b otrzymując iloraz q_1 i resztę r_1 , tzn.

$$a = q_1 b + r_1,$$

- w następnym kroku b gra rolę a , zaś r_1 gra rolę b :

$$b = q_2 r_1 + r_2.$$

- Postępowanie to kontynuujemy dzieląc kolejne reszty,

$$r_{i-2} = q_i r_{i-1} + r_i,$$

aż do momentu kiedy otrzymamy resztę, która dzieli poprzednią resztę.

- Ostatnia niezerowa reszta jest $NWD(a, b)$.

10.7 Algorytm Euklidesa

- Dla $a > b$, dzielimy a przez b otrzymując iloraz q_1 i resztę r_1 , tzn.

$$a = q_1b + r_1,$$

- w następnym kroku b gra rolę a , zaś r_1 gra rolę b :

$$b = q_2r_1 + r_2.$$

- Postępowanie to kontynuujemy dzieląc kolejne reszty,

$$r_{i-2} = q_i r_{i-1} + r_i,$$

aż do momentu kiedy otrzymamy resztę, która dzieli poprzednią resztę.

- Ostatnia niezerowa reszta jest $NWD(a, b)$.

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

$$\begin{array}{ccccccc} & a & & q & & b & & r \\ \hline 841 & = & 5 & \cdot & 160 & + & 41 \end{array}$$

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

a		q		b		r
841	=	5	·	160	+	41
160	=	3	·	41	+	37

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

a		q		b		r
841	=	5	·	160	+	41
160	=	3	·	41	+	37
41	=	1	·	37	+	4

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

a		q		b		r
841	=	5	·	160	+	41
160	=	3	·	41	+	37
41	=	1	·	37	+	4
37	=	9	·	4	+	1

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

a		q		b		r
841	=	5	·	160	+	41
160	=	3	·	41	+	37
41	=	1	·	37	+	4
37	=	9	·	4	+	1
4	=	4	·	1	+	0

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

a		q		b		r
841	=	5	·	160	+	41
160	=	3	·	41	+	37
41	=	1	·	37	+	4
37	=	9	·	4	+	1
4	=	4	·	1	+	0

Ponieważ $NWD(841, 160) = 1$, to liczby 841 i 160 są względnie pierwsze.

Przykład:

Obliczmy $NWD(841, 160)$

a		q		b		r
841	=	5	·	160	+	41
160	=	3	·	41	+	37
41	=	1	·	37	+	4
37	=	9	·	4	+	1
4	=	4	·	1	+	0

Ponieważ $NWD(841, 160) = 1$, to liczby 841 i 160 są względnie pierwsze.

Algorytm Euklidesa pozwala znaleźć $NWD(a, b)$ w czasie wielomianowym (dla $a > b$, $O(\ln^2(a))$)

10.8 Twierdzenie o superpozycji

Największy wspólny dzielnik dwóch liczb może być przedstawiony w postaci kombinacji liniowej tych liczb ze współczynnikami całkowitymi:

$$NWD(a, b) = xa + yb$$

przy czym liczby x i y można znaleźć w czasie $O(\ln^2(a))$.

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$1 = 37 - 9 \cdot 4$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$1 = 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37)$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$\begin{aligned} 1 &= 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37) \\ &= 10 \cdot 37 - 9 \cdot 41 \end{aligned}$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$\begin{aligned} 1 &= 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37) \\ &= 10 \cdot 37 - 9 \cdot 41 = 10(160 - 3 \cdot 41) - 9 \cdot 41 \end{aligned}$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$\begin{aligned} 1 &= 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37) \\ &= 10 \cdot 37 - 9 \cdot 41 = 10(160 - 3 \cdot 41) - 9 \cdot 41 \\ &= 10 \cdot 160 - 39 \cdot 41 \end{aligned}$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$\begin{aligned} 1 &= 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37) \\ &= 10 \cdot 37 - 9 \cdot 41 = 10(160 - 3 \cdot 41) - 9 \cdot 41 \\ &= 10 \cdot 160 - 39 \cdot 41 = 10 \cdot 160 - 39 \cdot (841 - 5 \cdot 160) \end{aligned}$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$\begin{aligned} 1 &= 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37) \\ &= 10 \cdot 37 - 9 \cdot 41 = 10(160 - 3 \cdot 41) - 9 \cdot 41 \\ &= 10 \cdot 160 - 39 \cdot 41 = 10 \cdot 160 - 39 \cdot (841 - 5 \cdot 160) \\ &= -39 \cdot 841 + 205 \cdot 160 \end{aligned}$$

W poprzednim przykładzie $NWD(841, 160) = 1$. Korzystając z ciągu równości w algorytmie Euklidesa (idąc w przeciwną stronę) otrzymujemy

$$\begin{aligned} 1 &= 37 - 9 \cdot 4 = 37 - 9(41 - 1 \cdot 37) \\ &= 10 \cdot 37 - 9 \cdot 41 = 10(160 - 3 \cdot 41) - 9 \cdot 41 \\ &= 10 \cdot 160 - 39 \cdot 41 = 10 \cdot 160 - 39 \cdot (841 - 5 \cdot 160) \\ &= -39 \cdot 841 + 205 \cdot 160 \end{aligned}$$

Zatem: $x = -39, y = 205$

10.9 Rozszerzony algorytm Euklidesa

Rozszerzony algorytm Euklidesa znajduje zarówno największy wspólny dzielnik $NWD(a, b)$ liczb a i b jak i liczby x i y będące współczynnikami kombinacji liniowej

$$NWD(a, b) = xa + yb$$

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160							

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41						

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1					

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0				

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1			

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5		

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41							

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37						

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3					

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1				

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3			

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16		

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37							

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4						

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4					

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3				

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4			

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21		

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4							

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1						

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39					

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39	4				

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39	4	-39			

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39	4	-39	205		

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39	4	-39	205	-21	

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39	4	-39	205	-21	205

Przyporządkowania w algorytmie:

$$q = \lfloor a/b \rfloor, \quad r \leftarrow a - qb, \quad a \leftarrow b, \quad b \leftarrow r,$$

$$x \leftarrow x_2 - qx_1, \quad x_2 \leftarrow x_1, \quad x_1 \leftarrow x,$$

$$y \leftarrow y_2 - qy_1, \quad y_2 \leftarrow y_1, \quad y_1 \leftarrow y$$

q	r	a	b	x	x_2	x_1	y	y_2	y_1
—	—	841	160	—	1	0	—	0	1
5	41	160	41	1	0	1	-5	1	-5
3	37	41	37	-3	1	-3	16	-5	16
1	4	37	4	4	-3	4	-21	16	-21
9	1	4	1	-39	4	-39	205	-21	205

Z ostatniego wiersza odczytujemy:

$$NWD(841, 160) = 1 = -39 \cdot 841 + 205 \cdot 160$$

10.10 Kongruencje

Dla danych trzech liczb całkowitych a , b i m mówimy, że liczba a przystaje do liczby b modulo m i piszemy $a \equiv b \pmod{m}$, gdy różnica $a - b$ jest podzielna przez m . Liczbę m nazywamy modułem kongruencji.

10.10 Kongruencje

Dla danych trzech liczb całkowitych a , b i m mówimy, że liczba a przystaje do liczby b modulo m i piszemy $a \equiv b \pmod{m}$, gdy różnica $a - b$ jest podzielna przez m . Liczbę m nazywamy modułem kongruencji.

Przykłady:

$$27 \equiv 7 \pmod{5} \quad \text{bo} \quad 27 - 7 = 4 \cdot 5$$

$$27 \equiv 2 \pmod{5} \quad \text{bo} \quad 27 - 2 = 5 \cdot 5$$

$$-8 \equiv 7 \pmod{5} \quad \text{bo} \quad -8 - 7 = -3 \cdot 5$$

Własności kongruencji:

- $a \equiv a \pmod{m}$
- $a \equiv b \pmod{m}$ wtedy i tylko wtedy, gdy $b \equiv a \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ oraz $b \equiv c \pmod{m}$, to $a \equiv c \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ i $c \equiv d \pmod{m}$, to $a \pm c \equiv b \pm d \pmod{m}$ oraz $ac \equiv bd \pmod{m}$

Kongruencje względem tego samego modułu można dodawać, odejmować i mnożyć stronami.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, to $a \equiv b \pmod{d}$ dla każdego dzielnika $d|m$

Własności kongruencji:

- $a \equiv a \pmod{m}$
- $a \equiv b \pmod{m}$ wtedy i tylko wtedy, gdy $b \equiv a \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ oraz $b \equiv c \pmod{m}$, to $a \equiv c \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ i $c \equiv d \pmod{m}$, to $a \pm c \equiv b \pm d \pmod{m}$ oraz $ac \equiv bd \pmod{m}$

Kongruencje względem tego samego modułu można dodawać, odejmować i mnożyć stronami.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, to $a \equiv b \pmod{d}$ dla każdego dzielnika $d|m$

Własności kongruencji:

- $a \equiv a \pmod{m}$
- $a \equiv b \pmod{m}$ wtedy i tylko wtedy, gdy $b \equiv a \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ oraz $b \equiv c \pmod{m}$, to $a \equiv c \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ i $c \equiv d \pmod{m}$, to $a \pm c \equiv b \pm d \pmod{m}$ oraz $ac \equiv bd \pmod{m}$

Kongruencje względem tego samego modułu można dodawać, odejmować i mnożyć stronami.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, to $a \equiv b \pmod{d}$ dla każdego dzielnika $d|m$

Własności kongruencji:

- $a \equiv a \pmod{m}$
- $a \equiv b \pmod{m}$ wtedy i tylko wtedy, gdy $b \equiv a \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ oraz $b \equiv c \pmod{m}$, to $a \equiv c \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ i $c \equiv d \pmod{m}$, to $a \pm c \equiv b \pm d \pmod{m}$ oraz $ac \equiv bd \pmod{m}$

Kongruencje względem tego samego modułu można dodawać, odejmować i mnożyć stronami.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, to $a \equiv b \pmod{d}$ dla każdego dzielnika $d|m$

Własności kongruencji:

- $a \equiv a \pmod{m}$
- $a \equiv b \pmod{m}$ wtedy i tylko wtedy, gdy $b \equiv a \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ oraz $b \equiv c \pmod{m}$, to $a \equiv c \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ i $c \equiv d \pmod{m}$, to $a \pm c \equiv b \pm d \pmod{m}$ oraz $ac \equiv bd \pmod{m}$

Kongruencje względem tego samego modułu można dodawać, odejmować i mnożyć stronami.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, to $a \equiv b \pmod{d}$ dla każdego dzielnika $d|m$

Własności kongruencji:

- $a \equiv a \pmod{m}$
- $a \equiv b \pmod{m}$ wtedy i tylko wtedy, gdy $b \equiv a \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ oraz $b \equiv c \pmod{m}$, to $a \equiv c \pmod{m}$
- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$ i $c \equiv d \pmod{m}$, to $a \pm c \equiv b \pm d \pmod{m}$ oraz $ac \equiv bd \pmod{m}$

Kongruencje względem tego samego modułu można dodawać, odejmować i mnożyć stronami.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, to $a \equiv b \pmod{d}$ dla każdego dzielnika $d|m$

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, $a \equiv b \pmod{n}$, oraz m i n są względnie pierwsze, to $a \equiv b \pmod{mn}$
- Dla ustalonej liczby m , każda liczba przystaje modulo m do jednej liczby zawartej pomiędzy 0 i $m - 1$.

- Jeśli $a \equiv b \pmod{m}$, $a \equiv b \pmod{n}$, oraz m i n są względnie pierwsze, to $a \equiv b \pmod{mn}$
- Dla ustalonej liczby m , każda liczba przystaje modulo m do jednej liczby zawartej pomiędzy 0 i $m - 1$.

10.11 Twierdzenie o odwrotności

Liczbami a , dla których istnieje liczba b taka, że $ab \equiv 1 \pmod{m}$, są dokładnie te liczby a , dla których $NWD(a, m) = 1$. Taka liczba odwrotna $b = a^{-1}$ może być znaleziona w czasie $O(\ln^2(m))$.

10.11 Twierdzenie o odwrotności

Liczbami a , dla których istnieje liczba b taka, że $ab \equiv 1 \pmod{m}$, są dokładnie te liczby a , dla których $NWD(a, m) = 1$. Taka liczba odwrotna $b = a^{-1}$ może być znaleziona w czasie $O(\ln^2(m))$.

Przykład:

Ponieważ $NWD(841, 160) = 1$, to istnieje liczba $160^{-1} \pmod{841}$.

10.11 Twierdzenie o odwrotności

Liczbami a , dla których istnieje liczba b taka, że $ab \equiv 1 \pmod{m}$, są dokładnie te liczby a , dla których $NWD(a, m) = 1$. Taka liczba odwrotna $b = a^{-1}$ może być znaleziona w czasie $O(\ln^2(m))$.

Przykład:

Ponieważ $NWD(841, 160) = 1$, to istnieje liczba $160^{-1} \pmod{841}$.

Liczbę tę można obliczyć za pomocą rozszerzonego algorytmu Euklidesa.

10.11 Twierdzenie o odwrotności

Liczbami a , dla których istnieje liczba b taka, że $ab \equiv 1 \pmod{m}$, są dokładnie te liczby a , dla których $NWD(a, m) = 1$. Taka liczba odwrotna $b = a^{-1}$ może być znaleziona w czasie $O(\ln^2(m))$.

Przykład:

Ponieważ $NWD(841, 160) = 1$, to istnieje liczba $160^{-1} \pmod{841}$.

Liczbę tę można obliczyć za pomocą rozszerzonego algorytmu Euklidesa.

Ponieważ

$$1 = -39 \cdot 841 + 205 \cdot 160, \text{ to } 205 \cdot 160 \equiv 1 \pmod{841},$$

$$\text{a więc } 160^{-1} \pmod{841} = 205.$$

10.12 Małe twierdzenie Fermata

Niech p będzie liczbą pierwszą. Wtedy każda liczba a spełnia kongruencję $a^p \equiv a \pmod{p}$ i każda liczba a niepodzielna przez p

spełnia kongruencję

$$a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}.$$

10.12 Małe twierdzenie Fermata

Niech p będzie liczbą pierwszą. Wtedy każda liczba a spełnia kongruencję $a^p \equiv a \pmod{p}$ i każda liczba a niepodzielna przez p spełnia kongruencję

$$a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}.$$

Liczba 1231 jest liczbą pierwszą i $NWD(1231, 5871) = 1$, więc

$$5871^{1230} \equiv 1 \pmod{1231}$$

10.13 Chińskie twierdzenie o resztach

Jeśli liczby $m_1, m_2, \dots, m_k$ są parami względnie pierwsze, tzn. $NWD(m_i, m_j) = 1$ dla $i \neq j$, wtedy układ kongruencji

$$\begin{aligned}x &\equiv a_1 \pmod{m_1} \\x &\equiv a_2 \pmod{m_2} \\&\dots \\x &\equiv a_k \pmod{m_k}\end{aligned}$$

ma wspólne rozwiązanie modulo $m = m_1 m_2 \dots m_k$.

Przykład:

$$x \equiv 1 \pmod{11}$$

$$x \equiv 2 \pmod{12}$$

$$x \equiv 3 \pmod{13}$$

Przykład:

$$x \equiv 1 \pmod{11}$$

$$x \equiv 2 \pmod{12}$$

$$x \equiv 3 \pmod{13}$$

Niech $M_i = m/m_i$ będzie iloczynem wszystkich modułów z wyjątkiem i -tego. Wtedy $\text{NWD}(m_i, M_i) = 1$, a więc istnieje taka liczba N_i , że $M_i N_i \equiv 1 \pmod{m_i}$, wtedy wspólnym rozwiązaniem modulo m jest $x = \sum_i a_i M_i N_i$. Dla każdego i wszystkie składniki sumy poza i -tym są podzielne przez m_i , gdyż $m_i | M_j$ dla $j \neq i$ zatem dla każdego i mamy $x \equiv a_i M_i N_i \equiv a_i \pmod{m_i}$.

W naszym przykładzie mamy:

$$a_1 = 1, a_2 = 2, a_3 = 3,$$

$$m_1 = 11, m_2 = 12, m_3 = 13, \quad m = 1716,$$

$$M_1 = 156, M_2 = 143, M_3 = 132.$$

W naszym przykładzie mamy:

$$a_1 = 1, a_2 = 2, a_3 = 3,$$

$$m_1 = 11, m_2 = 12, m_3 = 13, \quad m = 1716,$$

$$M_1 = 156, M_2 = 143, M_3 = 132.$$

Aby znaleźć wspólne rozwiązanie tego układu kongruencji należy znaleźć liczby N_i będące odwrotnościami liczb M_i modulo m_i . W tym celu możemy użyć algorytmu Euklidesa. W wyniku otrzymujemy liczby:

$$N_1 = 6, N_2 = 11 \text{ i } N_3 = 7.$$

Zatem wspólnym rozwiązaniem jest

$$\begin{aligned} x &\equiv 1 \cdot 6 \cdot 156 + 2 \cdot 11 \cdot 143 + 3 \cdot 7 \cdot 132 \pmod{1716} \\ &\equiv 1706 \pmod{1716}. \end{aligned}$$

W naszym przykładzie mamy:

$$a_1 = 1, a_2 = 2, a_3 = 3,$$

$$m_1 = 11, m_2 = 12, m_3 = 13, \quad m = 1716,$$

$$M_1 = 156, M_2 = 143, M_3 = 132.$$

Aby znaleźć wspólne rozwiązanie tego układu kongruencji należy znaleźć liczby N_i będące odwrotnościami liczb M_i modulo m_i . W tym celu możemy użyć algorytmu Euklidesa. W wyniku otrzymujemy liczby:

$$N_1 = 6, N_2 = 11 \text{ i } N_3 = 7.$$

Zatem wspólnym rozwiązaniem jest

$$\begin{aligned} x &\equiv 1 \cdot 6 \cdot 156 + 2 \cdot 11 \cdot 143 + 3 \cdot 7 \cdot 132 \pmod{1716} \\ &\equiv 1706 \pmod{1716}. \end{aligned}$$

W tym przykładzie widać, że liczba -10 daje takie reszty zatem

$$x = -10 + 1716.$$

10.14 Funkcja Eulera

Dla $n \geq 1$, niech $\phi(n)$ będzie liczbą tych nieujemnych liczb b mniejszych od n , które są względnie pierwsze z n . Funkcja $\phi(n)$ nazywa się funkcją Eulera.

10.14 Funkcja Eulera

Dla $n \geq 1$, niech $\phi(n)$ będzie liczbą tych nieujemnych liczb b mniejszych od n , które są względnie pierwsze z n . Funkcja $\phi(n)$ nazywa się funkcją Eulera.

Funkcja Eulera ϕ jest „multiplikatywna”, tzn. $\phi(mn) = \phi(m)\phi(n)$, jeśli tylko $NWD(m, n) = 1$.

10.14 Funkcja Eulera

Dla $n \geq 1$, niech $\phi(n)$ będzie liczbą tych nieujemnych liczb b mniejszych od n , które są względnie pierwsze z n . Funkcja $\phi(n)$ nazywa się funkcją Eulera.

Funkcja Eulera ϕ jest „multiplikatywna”, tzn. $\phi(mn) = \phi(m)\phi(n)$, jeśli tylko $NWD(m, n) = 1$.

10.15 Twierdzenie Eulera

Jeśli $NWD(a, m) = 1$, to $a^{\phi(m)} \equiv 1 \pmod{m}$.

10.14 Funkcja Eulera

Dla $n \geq 1$, niech $\phi(n)$ będzie liczbą tych nieujemnych liczb b mniejszych od n , które są względnie pierwsze z n . Funkcja $\phi(n)$ nazywa się funkcją Eulera.

Funkcja Eulera ϕ jest „multiplikatywna”, tzn. $\phi(mn) = \phi(m)\phi(n)$, jeśli tylko $NWD(m, n) = 1$.

10.15 Twierdzenie Eulera

Jeśli $NWD(a, m) = 1$, to $a^{\phi(m)} \equiv 1 \pmod{m}$.

Wniosek

Jeśli $NWD(a, m) = 1$ i jeśli n' jest resztą z dzielenia n przez $\phi(m)$, to $a^n \equiv a^{n'} \pmod{m}$

10.16 Potęgowanie modulo metodą iterowanego podnoszenia do kwadratu

Podstawowym działaniem w kryptografii jest obliczanie $a^n \pmod{m}$, gdzie m i n są bardzo dużymi liczbami.

10.16 Potęgowanie modulo metodą iterowanego podnoszenia do kwadratu

Podstawowym działaniem w kryptografii jest obliczanie $a^n \pmod{m}$, gdzie m i n są bardzo dużymi liczbami. Zauważmy, że rozwinięcie dwójkowe liczby n ma postać

$$n = \sum_{i=0}^{k-1} n_i 2^i = n_0 + 2n_1 + 4n_2 + \cdots + 2^{k-1}n_{k-1}$$

gdzie $n_i \in \{0, 1\}$ są cyframi rozwinięcia dwójkowego.

10.16 Potęgowanie modulo metodą iterowanego podnoszenia do kwadratu

Podstawowym działaniem w kryptografii jest obliczanie $a^n \pmod{m}$, gdzie m i n są bardzo dużymi liczbami. Zauważmy, że rozwinięcie dwójkowe liczby n ma postać

$$n = \sum_{i=0}^{k-1} n_i 2^i = n_0 + 2n_1 + 4n_2 + \dots + 2^{k-1}n_{k-1}$$

gdzie $n_i \in \{0, 1\}$ są cyframi rozwinięcia dwójkowego. Zatem

$$a^n = \prod_{i=0}^{k-1} a^{n_i 2^i} = \left(a^{2^0}\right)^{n_0} \left(a^{2^1}\right)^{n_1} \dots \left(a^{2^{k-1}}\right)^{n_{k-1}}$$

- Załóżmy, że $a < m$ oraz przyjmijmy, że przez b będziemy oznaczali częściowe iloczyny. Na początku $b = 1$.
- Jeżeli $n_0 = 1$ to zastępujemy b przez a , w przeciwnym przypadku nadal $b = 1$.
- Następnie liczymy $a_1 \equiv a^2 \pmod{m}$. Jeśli $n_1 = 1$, to mnożymy b przez a_1 i redukujemy modulo m , zaś jeśli $n_1 = 0$ nie zmieniamy b .
- Następnie liczymy $a_2 \equiv a_1^2 \pmod{m}$. Znowu, jeśli $n_2 = 1$, to mnożymy b przez a_2 ; w przeciwnym przypadku nie zmieniamy b .

- Załóżmy, że $a < m$ oraz przyjmijmy, że przez b będziemy oznaczali częściowe iloczyny. Na początku $b = 1$.
- Jeżeli $n_0 = 1$ to zastępujemy b przez a , w przeciwnym przypadku nadal $b = 1$.
- Następnie liczymy $a_1 \equiv a^2 \pmod{m}$. Jeśli $n_1 = 1$, to mnożymy b przez a_1 i redukujemy modulo m , zaś jeśli $n_1 = 0$ nie zmieniamy b .
- Następnie liczymy $a_2 \equiv a_1^2 \pmod{m}$. Znowu, jeśli $n_2 = 1$, to mnożymy b przez a_2 ; w przeciwnym przypadku nie zmieniamy b .

- Załóżmy, że $a < m$ oraz przyjmijmy, że przez b będziemy oznaczali częściowe iloczyny. Na początku $b = 1$.
- Jeżeli $n_0 = 1$ to zastępujemy b przez a , w przeciwnym przypadku nadal $b = 1$.
- Następnie liczymy $a_1 \equiv a^2 \pmod{m}$. Jeśli $n_1 = 1$, to mnożymy b przez a_1 i redukujemy modulo m , zaś jeśli $n_1 = 0$ nie zmieniamy b .
- Następnie liczymy $a_2 \equiv a_1^2 \pmod{m}$. Znowu, jeśli $n_2 = 1$, to mnożymy b przez a_2 ; w przeciwnym przypadku nie zmieniamy b .

- Załóżmy, że $a < m$ oraz przyjmijmy, że przez b będziemy oznaczali częściowe iloczyny. Na początku $b = 1$.
- Jeżeli $n_0 = 1$ to zastępujemy b przez a , w przeciwnym przypadku nadal $b = 1$.
- Następnie liczymy $a_1 \equiv a^2 \pmod{m}$. Jeśli $n_1 = 1$, to mnożymy b przez a_1 i redukujemy modulo m , zaś jeśli $n_1 = 0$ nie zmieniamy b .
- Następnie liczymy $a_2 \equiv a_1^2 \pmod{m}$. Znowu, jeśli $n_2 = 1$, to mnożymy b przez a_2 ; w przeciwnym przypadku nie zmieniamy b .

- Postępując dalej w ten sposób, w j -tym kroku mamy obliczoną potęgę $a_j \equiv a^{2^j} \pmod{m}$. Jeśli $n_j = 1$ to włączamy a_j do iloczynu b , jeśli $n_j = 0$ to b się nie zmienia.
- Po $k - 1$ krokach otrzymamy $b \equiv a^n \pmod{m}$.

- Postępując dalej w ten sposób, w j -tym kroku mamy obliczoną potęgę $a_j \equiv a^{2^j} \pmod{m}$. Jeśli $n_j = 1$ to włączamy a_j do iloczynu b , jeśli $n_j = 0$ to b się nie zmienia.
- Po $k - 1$ krokach otrzymamy $b \equiv a^n \pmod{m}$.

- Postępując dalej w ten sposób, w j -tym kroku mamy obliczoną potęgę $a_j \equiv a^{2^j} \pmod{m}$. Jeśli $n_j = 1$ to włączamy a_j do iloczynu b , jeśli $n_j = 0$ to b się nie zmienia.
- Po $k - 1$ krokach otrzymamy $b \equiv a^n \pmod{m}$.

Przykład:

Obliczmy $7^{698} \pmod{1234} = 287$

i	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
n_i	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1
a_i	7	49	1167	787	1135	1163	105	1153	391	1099
b	1	49	49	309	259	121	121	71	71	287

10.17 Czy wystarczy liczb pierwszych?

Twierdzenie

Niech $\pi(x)$ oznacza liczbę liczb pierwszych $\leq x$. Wtedy

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\pi(x)}{x / \ln x} = 1$$

10.17 Czy wystarczy liczb pierwszych?

Twierdzenie

Niech $\pi(x)$ oznacza liczbę liczb pierwszych $\leq x$. Wtedy

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\pi(x)}{x / \ln x} = 1$$

Dla $x \geq 17$

$$\pi(x) > \frac{x}{\ln x}$$

Dla przykładu, dla $x = 10^{10}$, $\pi(x) = 455052511$, natomiast

$$\lfloor x / \ln x \rfloor = 434294481.$$

10.18 Testy pierwszości

Istnieją **probabilistyczne testy pierwszości** liczb, które pozwalają z dużym prawdopodobieństwem w skończonym czasie dać odpowiedź czy dana liczba jest pierwsza.

10.18.1 Test Fermata

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Wybieramy losowo liczbę $a < n - 1$, obliczamy $r = a^{n-1} \pmod{n}$, jeśli $r \neq 1$ to n jest liczbą złożoną
- Test przeprowadzamy t -krotnie, $t \geq 1$. Jeśli wszystkie testy wypadną pomyślnie, tzn. $r = 1$, to liczbę uznajemy za pierwszą, choć może tak nie być

10.18.1 Test Fermata

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Wybieramy losowo liczbę $a < n - 1$, obliczamy $r = a^{n-1} \pmod{n}$, jeśli $r \neq 1$ to n jest liczbą złożoną
- Test przeprowadzamy t -krotnie, $t \geq 1$. Jeśli wszystkie testy wypadną pomyślnie, tzn. $r = 1$, to liczbę uznajemy za pierwszą, choć może tak nie być

10.18.1 Test Fermata

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Wybieramy losowo liczbę $a < n - 1$, obliczamy $r = a^{n-1} \pmod{n}$, jeśli $r \neq 1$ to n jest liczbą złożoną
- Test przeprowadzamy t -krotnie, $t \geq 1$. Jeśli wszystkie testy wypadną pomyślnie, tzn. $r = 1$, to liczbę uznajemy za pierwszą, choć może tak nie być

10.18.1 Test Fermata

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Wybieramy losowo liczbę $a < n - 1$, obliczamy $r = a^{n-1} \pmod{n}$, jeśli $r \neq 1$ to n jest liczbą złożoną
- Test przeprowadzamy t -krotnie, $t \geq 1$. Jeśli wszystkie testy wypadną pomyślnie, tzn. $r = 1$, to liczbę uznajemy za pierwszą, choć może tak nie być

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .

10.18.2 Test Millera-Rabina

- Testujemy czy liczba n jest pierwsza
- Piszemy $n - 1 = 2^s r$, gdzie r jest nieparzyste
- Wybieramy losowo liczbę a , $1 < a < n - 1$. Obliczamy $b = a^r \pmod{n}$. Jeśli $b \equiv \pm 1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest liczbą pierwszą.
- W przeciwnym przypadku obliczamy $a^{2^j r} \pmod{n}$ dla $0 < j < s$.
Jeśli dla pewnego $j < s$ otrzymamy $a^{2^j r} \equiv -1 \pmod{n}$ to uznajemy, że n jest pierwsza.
- W przeciwnym przypadku liczba n jest złożona.
- Test przeprowadzamy t -krotnie dla różnych a .